

המדיר פרק שביעי כתובות

עב.

עין משפט נר מצוה

איכה נועל צניפה. דלת של שמהה ופיקוח^א ענר: סופנה. קוצנה. כעס שלא גמלה חסד כן לא יגמלו עמה: דוספר. יתן אל לנו שאף הוא יספרוהו ואל ירע לו אם נהג כן: דידל. הרים קולו בצכי ובמספד: דלואי. ליוה את המטה מצית האכלו לקצר: שפאל

מנאלה ונולפס. לאחר שתשמש וימלא רחמה שכנת זרע תרוך צרגליה ותנפלונו שלא יקלטו ותמענך: ריחיים וסגור. המטולטלין: מתנני' דס יודיים. שנהגו צנות ישראל ואע"ג דלא כתיב: ועווה צנוק. בגמרא [ע"ז] מפרש: צמדריס צנוק ציפה. מפרש בגמרא [סס]: גמ' היכי דמי. דהאכילתו: אי דידע. כשאל: נפרש. ולא יאכל: מנא ידע. מי אמר לו חלמיש כן שהוא צל להוציאה: הומוקס נדה צשינוטיסה. שראוה לוצסת בגדי נדות ולצעלה אמרה טוהרה אי ושמשה: צעלה לוקס. אם התרו צו. וכי האי גוונא משכמת לה למתני' דלאחר תשמיש הוויטו צשינוטיס שהומוקס נדה: צניס ממיס. צפ' צמה מדליקין (שבת 13). יליץ מוצבל צלמ מעשה ידך: יודיע. משמע צעלמו קונס עליך דבר פלוני: יחזור ויקניטה. אין לו להוציאה אלץ כן יתקננה: צפייסה. צנוק סל אחד ששאל יסמר יסכנו. אף זה יצא לוי ששקלקלנו: מאן דמתני לה אהא. דר"י דמני תקנתא אחלה כל סקן אנדרים דלא שכיחי: דאורייתא יפה. ואמאי לא קרי לה דת משה: אופסה. מדעדיקין לה הכי לנוולה מדה כנגד מדה כמו שעשה להנחמות על צועלה מכלל דאסור. אי"נ מדכתיב ופרע מכלל דההוא שעמא לאו פרועה הות שמע מינה אין דרך צנות ישראל ללחא פרועות רלש וכן עיקר: קלמה

תורה אור השלם
1. טוב ללכת אצל בית אבל מלכת אצל בית משתה באשר הוא סוף כל האדם והיה יתן אל לבו:
2. ואם טקרה מוזקה וקפרה לא שבעת ימים ואחר תטרה:
3. אל תתן את פיך לרשאי את בשרך ואל תאמר למה הפלאי בן שגגה היא למה יקלץ האלהים על קולך ותבל את מעשה ידך:
4. לישא הביתוי את בניכם מוקר לא לקח אבלה חרבים נביאיכם בארזה משיחית: ידמהו על ה' ודעמדי הכתן את האשה לפני ז' ופרע את ראש הקאשה ונתן על פניה את מנתה הוברן מנתת קנאת הוא ויבד הבתן ידוי מי הפרים המאריים: כמדבר ה יח

הנהגות הב"ח
(א) גמ' ארי' אמר שמואל ששה ממלאה ונולפס:

תוספות ר"ד
הלכן יכול להפר שאין לך בדרים שביני לבניה גזול מה: בשלמא לבית המשתה איכא נועל בפניה אלא לבית האבל מאי נועל בפניה איכא תנא למחר היא מתה ואין כל אדם סופדה הניא ר"מ אומר מ"ד טוב לבית אבא אבל וגו' והחי יתן אל לבו בדרים של מיתה דיספר יספרוני דיקבר יקברוני דלואי ליוני' דיטעון טעוני' ואם היה טעון וכו' מאי ד"א ארי' איש משום בני ואדם פריעי שמצוין שם א"ר איש א"א אלא דאיתחוק הא לא אתחוק לאו כל כמיניה: אמר לה ע"מ שתאמר לאיש פי מה שמדתי לך מה שאמרת לי או שתהא ממלאה ומערה לאשפת יוציא ויתן כתובה. ותמא. ארי' איש דברים של קלון פי' שהאשה מדברת עם בעלה בשעת תשמיש (וח ע"מ שיהי' על הגדר שרד ע"מ שתאמר או ממלאכה וכו') ותיעבד ארי' איש שתמלאי ותנפצי פי' בשעת תשמיש כדי שלא התעבד ובמתניתא תאנא שתמלא עשרה כדים ויתנה לאשתו ויבכרה ויציא ויתן כתובה מפני שמישיאה ש"ר בשכינותה וכן היא שררה שלא תשאל ולא תשאל נפה וכברה רחים ותנור ושלא תארוג בגדים נאים לבנה תצא שלא בכחובה מפני שמישיאהו ש"ר בשכיניו. (לפי המסקנא אם נדרה היא נדר עינו נפש שהבעל יכול להפר כגון שררה שלא לטעום פרי פי' ושלא תתקשש בכבושם פי' ושמע בעלה וקיים ה"ה נתן אצבע בין שניה כאילו הירדה הוא ויוציא ויתן כתובה. אבל אי נדרה שאר נדרים שאינם עיניו נפש כגון שלא תתן אביו או שלא תתן לבית האבל או לבית המשתה או שלא תשאל ולא תשאל נפה וכברה רחים ותנור ושלא תארוג בגדים נאים וכיוצא באלו שאין הבעל יכול להפר ה"ה נתנה כתובה ויתנא בלא כתובה מיד ואם אלו הנדרים בעיניו נפש כגון שאמרה תשמיש אסור עלי קנות או יאסור כל פירות העולם עלי קנות אם אף לבית אבא או לבית האבל או כן וכך ישמע בעלה וקיים לה יוציא ויתן כתובה דכיון דלינתו בעיניו יציא נדרה לביאש נפש דמי שהבעל יכול להפר: מתנ' ואלו יוצאות שלא בכחובה העוברת על דת

המדיר את אשתו ש"א תשא"ר ב'. תימה דעל כרחק לא מיירי הכא צנדרה היא וקיים לה הוא דהא קמי סופא וכן היא שצנדרה ואיהו לא מני לאדורה אלא"כ תלה צתמיס וא"ל לשמואל למה יוציא לאחרי ותשאל ומיאסר לצ"ה שבת אחת וי"ל דלעולם שלא תלה צתמיס אלא כגון שאסר על עצמו הנחת שאלתה ואינה יכולה צשזיל זה לשאל ולא תשאל שאסר הנחת כליו שלא תוכל להשאלים: **אי דידע נפרוש.** תימה ללוקמה כגון דידע ופרש אצל היא הימה רוצה להאכילו שלא היטה סצורה שהיה יודע ואומר ר"י דמאכילתו משמע שהאכילתו ומדקדק היאך האכילתו ומייהו קשה דדייק נמי הכי אולא קוצה לה חלה ונראה לרש"י צ"ל דמה שרצתה להאכילו אינה יוצאה צלא כתובה דיכולה לומר משחקת הייתי ואם היית צל לאכול הייתי מועטת אותך:

פלוני בהן תיקון ב'. היה יכול לומר דאיכא עדים שהאכילתו דבר שאינו מעושר אלא לא שכיח: **אי ד"א ידע בסמוך עי"ה.** הכא לא מני לאקשווי י' דלא ידע מנא ידע כדפריך לעיל שהי יכול לדעת שרצה צגדיה אחרי כן מלולכסיס צס להכי פריך נסמוך עילויש שאומרת שנתלכלכו לה ממקום אחר: **ויספריה דה לעצמה.** וא"ת אמאי אין מצרכת זזה על ספירתה כמו שמצרכין על ספירת העומר דהא כתיב וספרה וי"ל דכל מצרכין אלא ציוכל שמצרכין צ"ד צלל שנה שלעולם ויכל למנות סקדר וכן עומר אצל זזה שאס תראה סתמור אין לה למנות: **יחזור ויקניטמה כ"ד שתדור בפניו ויפר זה.** ואם לא שיקניטנה לא ידע מתי מדור שיפר ואע"ג דבעיל היא צפ' נערה המאורסה (נדרים דף ע"ג:) אם צעל מיפר צלל שמיסה או לא לא שיוכל להפר צלל שצדק שמדור מלחן ולהצא דלס כן מפשוט מהכא דלין מיפר צלא שמיסה מדמנריך להקניטה אלא מיירי צנדרים שכבר נדרה ולא שמע אצל הכא היכי יפר דשמע עינין לא נדרה ולאחר מיכן שמא מדור ומעצור מיד קודם שיפר והא דצעי למפטט מדמניס האומר לאשמנו כל נדרים שמדור מלחן עד שאצטע ממקום לא משום דמצינעלי ליה היכא דלא נדרה מדע מדפשיט מדכ"א ואלדכרה מדרכנן הו"ל למפטט דקמי ומכ"א אינו מופר אלא היק' הסס מדכ"א נשמע לרצנן דע"כ לא פליגי עליה רצנן אלא צהא דלין יכול להפר קודם שיחול הנדר אצל צהא מודו דלא דלס ככר חל הנדר דמיפר אע"ג דלא שמע:

מוסף רש"י
דספר יספרוניה. לומר יספור לאיני כי היכי דוספרין ליה והיינו וסמי וכן אל לנו, ששמעל לעשות עם אחרים כלי שזכיה ועשה לו כמו כן (נדרים ע"ג). הרוחקה נדה בשכינותיה. שרוא שכינותיה שהיא היוס היטה מלובסת בגדי נומות (קדושין ע"ג). אל תתן את פיך. צנדר, לחמטיא את בשרך. לחמי את פיך (שבת ע"ב). על עסקי שרא. ששקרו צנדיהס דלמי לעשות (סו). בכפיפה. כמון קופסא אחת (לקמן ע"ג).

תוספות ר"ד (המשך)
משה יהודית היה אהו דת משה מאכילתו שאינו מעושר ומשמשתו נדה ולא קוצה לה חלה ונודרת ואינה מקיימת ואיזה הוא דת יהודית יוצאה וראשה ברוחה וטוהה בשוק ומדברת עם כל אדם אבא שאול אומר אף המקללת יולדיו בפני ר"ש אומר אף הקוללת איהוה קולנית כל שמדברת בתוך ביתו ושכניו שומעין את קולה: מאכילתו שאינו מעושר. היכי דמי אי דידע לפרוש ואי דלא ידע מנא ידע ל"צ דא"ל פי' תיקן לי הכוי ואזיל ושייליה ואשתכח שקרא: ומשמשתו נדה אי דידע לפרוש ואי דלא ידע ל"צ דא"ל חכם טור לי את הדר ואזיל ושייליה ואשתכח שקרא ואב"א כדרי' איש דאמר ר"י אי"ש הווחוק נדה בשכינותיה בעלה לוקח עליה משום נדה פי' אם התרו בו לאחר שהווחקה ומתני' משכחת לה לאחר תשמיש הודיעוהו שכנינה שהווחקה נדה שראוה לובשת בגדי נדות ולבעלה אפרה טוהרה אני: ולא קוצה לה חלה הי"ד אי דידע לפרוש אי דלא ידע מנא ידע ל"צ דא"ל פי' תיקן לי את העיטה ואזיל ושייליה ואשתכח שקרא: ונודרת ואינה מקיימת דאמר מר בעון נדרים מתיס פי' ומתני' בשאר נדרים שא"י להוציאה בלא כתובה עליהן ואי"פ שאינו מוציאה בשביל הנדרים אם אינה מקיימת מוציאה בלא כתובה אבל ג' נדרים דנתן לקמן בפריקין אע"פ שמקיימת בלא כתובה מפני שאומר אי אפשי באשה נדרנית אי"ש י' להעמיד גם באותן ג' נדרים ושעמא דאינה מקיימת הא לאו הכי לא מצו מפיק לה דמי מפיר לה ואי לא מפיר לה הוא נתון אצבע בין שניה דהא אפילו באותן ג' נדרים ונמצאו עליה נדרים תנן ומשום שאין הבעל מיפר בקודמים הא נדרה תחתיו לא משום דניח מיפר לה ואי לא הפר לה הוא נתן אצבע בין שניה. וקי' ולי בעל נמי אם נודר ואינו מקיים יוציא ויתן כתובה שקובר את בניו ידעו קובר את אשתו וכתיב ואם אין לך לשלם למה יקח משכבך מתחתך וי"ל דכ"ש הוא דהשתא האשה שריא מפרסת דינה ומה שראוי לינתן לה ונשתעבד לה בעת שנשאה קניסתי לה כתובה שלא תתעבד כ"ש בעל דלא מפיסיד מידא אלא מה ששתיבעד לה נתן לה דיוציא ויתן כתובה וכן נמי אם מאכילה דברים האסורים או טבל או נבילות ומשמיש תוכלת אשתו להבדו גירושין ממנו ויוציא ויתן כתובה: ואיזה דת יהודית יוצאה וראשה פרוע פי' דבר שאין בו איסור אלא שנתנוס נהוגות בו דרך צניעות. ראשה פרוע דאורייתא הוא דכתיב ופרע את ראשה ונתנ דבר ר"י אהורה לבני' שלא יצאו בפריעת הרוגש בו דרך צניעות. עדי אילמא דהו השתא אי' כסוטה שעושים כן כדי לנלוה אלמא ניוול